

Voorstel aan het college van B&W

Leefgeld vluchtelingen uit Oekraïne

Beleidsveld	Werk en Inkomen
Portefeuillehouder	Linda Voortman
Organisatieonderdeel	Werk en Inkomen
Opsteller	2E
Kenmerk	9896365
Vergaderdatum College	29 maart 2022
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

1. Te anticiperen op de ministeriële regeling voor leefgeldverstrekking aan vluchtelingen uit Oekraïne, door vanaf nu:
 - € 59,92 per week per persoon aan leefgeld te verstrekken en
 - een aanvullende vergoeding van minimaal € 75 en maximaal € 125 per week te verstrekken per groep opgevangen vluchtelingen uit Oekraïne die samen bij 1 gasthuishouden in de particuliere opvang worden opgevangen.
2. De raad te informeren met bijgevoegde raadsbrief "Leefgeld vluchtelingen uit Oekraïne".

Samenvatting

Voorgesteld wordt om vluchtelingen uit Oekraïne die binnen de gemeente Utrecht worden opgevangen te voorzien van wekelijks leefgeld à € 59,92 per persoon, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de aangekondigde landelijke regeling. Vluchtelingen uit Oekraïne die bij particulieren worden opgevangen krijgen daar bovenop een verstrekking van minimaal €75 en maximaal € 125 per week per groep die samen bij 1 gasthuishouden in de particuliere opvang worden opgevangen. De bedragen zijn afgeleid uit de Kamerbrief van 21 maart 2022.

Context

Aanleiding

Nederland vangt vluchtelingen uit Oekraïne op. Op gemeentelijk niveau is de inzet om iedereen zo goed als mogelijk van onderdak en de eerste levensbehoeften te voorzien. Vluchtelingen die zich melden worden zo snel mogelijk geplaatst op een gemeentelijke opvangplek, dan wel bij particulieren ondergebracht.

Het Rijk heeft een landelijke leefgeldregeling in ontwikkeling die naar verwachting over 3 weken in werking zal treden. Tot die tijd krijgen gemeenten beleids- en uitvoeringsvrijheid om een toelage bedoeld als leefgeld te gaan verstrekken aan vluchtelingen uit Oekraïne. Gezien het ontbreken van wettelijke kaders voor de leefgeldregeling is de aangekondigde landelijke leefgeldregeling, en de daarin omschreven kaders, het uitgangspunt voor de tijdelijke leefgeldregeling van de Gemeente Utrecht.

Juridische context

Formeel is er nog geen wettelijke grondslag voor deze verstrekking. Landelijk wordt beoogd een ministeriële regeling op te stellen die regelt dat gemeenten leefgeld aan vluchtelingen uit Oekraïne verstrekken en een aanvullende vergoeding wanneer sprake is van verblijf in de particuliere opvang. In de tussentijd adviseert het Kabinet gemeenten die al beginnen met het verstrekken van leefgeld om zich te baseren op de kaders in de Kamerbrief van 21 maart. Deze tijdelijke regeling is gebaseerd op de daarin genoemde bedragen en voorwaarden voor verstrekking.

Beoogd effect

Met dit voorstel wordt beoogd dat vluchtelingen uit Oekraïne in staat worden gesteld om zelfstandig te voorzien in de eerste levensbehoeften en de mogelijkheid hebben om vrijwillig een financiële bijdrage te leveren aan het gastgezin.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening

- [raadsbrief](#) over de stand van zaken opvang van Oekraïense vluchtelingen per 11 maart
- [raadsbrief](#) over de stand van zaken opvang van Oekraïense vluchtelingen per 9 maart

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Besispunt	
1	Te anticiperen op de ministeriële regeling voor leefgeldverstrekking aan vluchtelingen uit Oekraïne, door vanaf nu: <ul style="list-style-type: none">- € 59,92 per week per persoon aan leefgeld te verstrekken en- een aanvullende vergoeding van minimaal € 75 en maximaal € 125 per week te verstrekken per groep opgevangen vluchtelingen uit Oekraïne die samen bij 1 gasthuishouden in de particuliere opvang worden opgevangen.
Argumenten	
1.1	<u>Hiermee worden vluchtelingen uit Oekraïne in staat gesteld om in hun eerste levensbehoeften te voorzien</u> De meeste vluchtelingen hebben niet genoeg geld om zelfstandig in hun levensonderhoud te voorzien. Zij hebben de meeste bezittingen achtergelaten en zijn nu in grote mate afhankelijk van giften van Utrechters en instellingen. Door dit

	besluit krijgen zij zelf beschikking over geld, waarmee zij kunnen voorzien in de kosten van voedsel, kleding en persoonlijke verzorging.
1.2	<u>Hiermee worden vluchtelingen uit Oekraïne die particulier worden opgevangen in de mogelijkheid gesteld een vrijwillige bijdrage te leveren aan het gastgezin</u> Veel vluchtelingen uit Oekraïne worden opgevangen door Utrechtse gezinnen. Deze gezinnen dragen nu veelal de kosten voor het levensonderhoud van de Oekraïners die zij opvangen. Dat is voor veel gastgezinnen geen houdbare situatie. Daarnaast brengt het niet hebben van geld de Oekraïners die particulier worden opgevangen in een moeilijk parket, omdat zij niet kunnen bijdragen aan de kosten voor het huishouden. Door dit besluit worden zij in staat gesteld om vrijwillig een bijdrage te leveren aan het gastgezin. Daarmee is de particuliere opvang voor zowel de vluchteling als de Utrechter die hen opvangt beter vol te houden.
1.3	Hiermee volgen we de kaders die het Kabinet stelt Dit besluit is volledig in lijn met de kaders die het Kabinet in haar brief van 21 maart 2022 stelt en die de basis vormen voor de beoogde ministeriële regeling. Daarmee is het waarschijnlijk dat we de wijze van leefgeldverstrekking op dezelfde wijze kunnen voortzetten zodra de landelijke regeling in werking treedt.
Kanttekeningen/ Risico's	
1.1	<u>De extra verstrekking aan vluchtelingen in particuliere opvang kan de verkeerde indruk wekken bij het gastgezin</u> Deze verstrekking kan (deels) worden gebruikt om vrijwillig een bijdrage te leveren aan de kosten van de particuliere opvang. Dit is echter geen verplichting en de verstrekking is ook bedoeld voor andere uitgaven, zoals vervoer, sport of recreatie. Over het doel van de extra verstrekking zou verwarring kunnen ontstaan bij vluchtelingen en gastgezinnen.
1.2	<u>Er is nog geen wettelijke grondslag voor de tijdelijke regeling leefgeldverstrekkingen</u> De aangekondigde landelijke leefgeldregeling van 21 maart wordt nu als grondslag gehanteerd om te anticiperen met leefgeldverstrekkingen aan vluchtelingen uit Oekraïne die binnen de gemeente Utrecht worden opgevangen. Formeel is er echter nog geen grondslag voor deze verstrekking.
1.3	<u>We lopen vooruit op besluitvorming rondom de financiering van gemeenten</u> In de Kamerbrief van 21 maart 2022 wordt toegezegd dat gemeenten gecompenseerd zullen worden ten aanzien van de kosten. Er wordt ingezet op het gebruik van een normbedrag. Uitgangspunt hierbij is reële compensatie van de extra kosten als gevolg van de opvang van ontheemden uit Oekraïne. De hoogte en omvang daarvan vragen om een politiek bestuurlijke afweging, met als uitgangspunt dat gemeenten er als gevolg van de opvang van ontheemden uit Oekraïne niet slechter voor komen te staan dan daarvoor. Het is niet nog niet duidelijk of dit via een Specifieke Uitkering (SPUK) loopt of via een compensatie wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Hoe deze regeling in de praktijk financieel uitpakt is echter nog niet duidelijk. Door aan te sluiten bij de te beoogde normbedragen schatten we het risico op een financieel nadeel gering in vanwege de toezegging door het ministerie. Besluitvorming hierover ligt volgens de financiële spelregels bij de raad. Door dit besluit lopen wij mogelijk vooruit op besluitvorming door de raad.
Beslispunt	
2	De raad te informeren met bijgevoegde raadsbrief "Leefgeld vluchtelingen uit Oekraïne".

Financiën

Integrale vergoeding kosten gemeenten

In de ministerraad van vrijdag 18 maart is besloten dat gewerkt wordt met een hybride financieringssysteem. Daarbij is vastgesteld dat het vertrekpunt van de financiering is: normkosten waar mogelijk, feitelijke kosten waar nodig. Op dit moment werkt het kabinet samen met de VNG aan een financiering van de opvanglocaties en de bijbehorende kosten in gemeenten. Uitgangspunt daarbij is dat het kabinet van rijkswege de kosten die gemaakt zullen worden door gemeenten zal vergoeden en dat gemeenten er financieel niet op achteruit mogen gaan. Daartoe maakt JenV een ministeriële regeling.

De kaders in de aangekondigde leefgeldregeling gaan uit van individuele leefgeldverstrekkingen ongeacht leeftijd of gezinssamenstelling. Dit geldt voor alle Oekraïense vluchtelingen ongeacht of zij binnen de gemeentelijke dan wel particuliere opvang zijn geplaatst.

Uitkeringslasten

De daadwerkelijke uitkeringslasten hangen af van de het totale aantal vluchtelingen dat binnen de gemeente Utrecht wordt opgevangen en de bijbehorende gezinsgrootte, type opvang (particulier of gemeentelijk) en looptijd.

Naar schatting zullen in de eerste fase 800 vluchtelingen binnen de gemeente Utrecht opgevangen worden en zal de helft in particuliere opvang verblijven. De totale uitkeringslasten bij deze aantallen en verhouding particuliere versus gemeentelijke opvang zullen uitkomen tussen de €60.000 en €80.000 per week voor een periode van 3 tot 6 maanden. De periode daarna is op dit moment nog niet duidelijk.

Uitvoeringskosten

Daarnaast zal de afdeling Werk en Inkomen te maken krijgen met niet-begrote additionele uitvoeringskosten, bovenop de reguliere dienstverlening. Dit zal met name personele inzet zijn, waaronder onvoorzien inhuur, en daarnaast overige noodzakelijke kosten zoals ICT apparatuur, hogere bankkosten, vertalings- en tolkdiensten, gebruik van balies et cetera.

De uitvoeringskosten zijn op voorhand moeilijk in te schatten, omdat dit afhangt van hoeveel vluchtelingen zich in Utrecht zullen melden en de duur van deze tijdelijke regeling.

Uitgaande van 800 vluchtelingen denken wij qua uitvoering 2 tot 6 fte personele inzet nodig te hebben. Deze brede bandbreedte komt vooral omdat de vluchtelingen meteen aan het werk mogen en dat zal gaan leiden tot mutaties. Hoeveel en hoe snel werk gevonden wordt is op voorhand niet in te schatten. Ook de uitvoeringskosten zullen onderdeel uitmaken van de rijksvergoeding.

Vervolg

- De uitvoering start op 28 maart met de tijdelijke verstrekkingen van leefgeld aan vluchtelingen uit Oekraïne middels BNG bankpassen. Dit is gelijk aan de wijze waarop verstrekkingen worden gedaan aan dak- en thuislozen die niet over een eigen bankrekening kunnen beschikken.
- Na het collegebesluit communiceren we actief over de leefgeldverstrekkingen en informeren we de doelgroep over de tijdelijke leefgeldregeling.

Participatie

Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie

Na het collegebesluit wordt via verschillende kanalen gecommuniceerd over de leefgeldregeling.

Zowel de betrokken partijen als de vluchtelingen worden geïnformeerd over de leefgeldregeling.

Na het collegebesluit communiceren we actief over de leefgeldverstrekkingen en informeren we de doelgroep proactief over de tijdelijke leefgeldregeling. De vluchtelingen uit Oekraïne die al in Utrecht zijn, nodigen we gefaseerd, maar zo snel mogelijk uit. Zo willen we lange wachttijden voorkomen. Dit gebeurt via informatie op de website, het instrueren van de medewerkers op de Jaarbeurs en informatie op flyers die aan vluchtelingen worden overhandigd op de Jaarbeurs.

Bijlage(n)

Bijlagen besluitvorming

- Raadsbrief “Leefgeld vluchtelingen uit Oekraïne”

Bijlagen informatief

- Kamerbrief Leefgeld Oekraïners dd. 21 maart 2022